

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΟΠΑΣΣΑΝ

ΙΟΥΛΙΑ ΡΟΜΑΙΝ

Έδω και δύο χρόνια, την άνοιξη, έκανα τον περιπάτο μου κατά μέρος της Κρανης Άκτης, στο δρόμο που οδηγεί από τη Νίκαια στο Μόντε Κάρλο. Έξαφνα το θέαμα μιάς όμοιας βίλλας πούδα μπροστά μου, μ' έκανε να σταματήσω.

Ήταν ένα μικρό άσπρο σπίτι, κατασκευασμένο από τριαντάφυλλα που αναφύλωναν ως τη στέγη του.

Στό πίσω μέρος του φαινόταν μια μακροχρόνια δένδρωση από ανθισμένες πορτοκαλιές που έφταναν ως τη ρίζα του βουνού.

Αναρωτιόμουν ποιός ποιήτης ή ποιά μάγισσα κατακόσμος έχει μέσα, όταν έξαφνα ένας ερμάντις, που εργαζόταν δύο βήματα πιο πέρα, κατέλαβε την άπορία μου και μου είπε :

— Στη βίλλα αυτή, κύριε, κάθεται ή κ. Ιουλία Ρομαίν.

— Η Ιουλία Ρομαίν... Τι έκληξις!...

Στην παιδική μου ηλικία είχα άκουσει να γίνεται τόσες φορές λόγος για την περιφημή αυτή ήρωίδα...

Καμιά γυναίκα δεν είχε τόσο χειροκροτηθεί και τόσο αγαπηθεί, καμιά γυναίκα δεν είχε λατρευθεί τόσο, όσο αυτή. Πόσοι δεν είχαν μονοαγαθήσει προς χάρη της και πόσες παταγωδείς έρωτικές περιπέτειες δεν είχε προκαλέσει ή όμοια αυτή καλλιέργης!

Μού εννιήθη λοιπόν ή περιέργεια να την δω.

Τράθηξα προς την έπιάνη, χιτέρηρα το κουνούδι, έδωσα στον ύπνρητή την γάφια μου με μερικά κολακευτικά λόγια και τη θερήη παραζάλα να γίνη δεκτή και περιμένα. Σε λίγο ό ύπνρητής επέστρεψε και με εισήγαγε σ' ένα καθαρό και κομψό σαλόνια με έπιπλα βαρεία.

Όταν έμεινα μόνος, κίτταξα καλύτερα γύρω μου. Στοές τ' όχως ήσαν κρημασμένα τρία πορτραίτα. Ένα της ίδιας της Ρομαίν. Ένα ενός μεγάλου ποιητού που την είχε αγαθήσει και είχε κάνει για χάρη της μεγάλες τρέλλες, κ' ένα ενός συγχρόνου της μουσικού, μεγάλου και διασημού είσσης, που είχε αγαθήσει με όλη τη δύναμη της ηρχής του την ένδοξη ήρωίδα.

“Οι αϊτά μουζαν παρελθόν, μέρες περασμένες, πεθαμένες αγάτες,

Έξαφνα ή πόρτα άνοιξε και μπηξε στο σαλόνι μιά γρηούλα.

Ήταν γρηά, πολύ γρηά, σκυμμένη και μαζεμένη απ' τα νεράματα, με κάτασπρα μαλλιά, χωρισμένα στη μέση, και κάτασπρα φουδία. Ήταν ή περιφημή άλιότε Ιουλία Ρομαίν, γερασμένη ποιά, το φάντασμα, θαρρείς, της έντερονης ήρωίδα.

Μού έδωσε το χέρι της και μου είπε με μιά φωνή, που διετηρήτο δροσάτη και ήζηρη :

— Εύχαριστώ, κύριε!... Είνε πολύ ένγενικό τό να θυμόνται οι σημερινόι ένδοξοι άνδρες τις ένδοξες γυναίκες του παρελθόντος! Καθήστε...

...Όταν μού έδωξαν τό έπισκεπήριό σας, έξικολούθησε ή Ιουλία Ρομαίν, αγνηνήθια βαδειά, σαν να ήταν τό έπισκεπήριο κανενός ποιητού φίλου μου, πεθαμένου έδω και είκοσι, τριάντα χρόνια. Γιατί και γώ μιά νεκρή είμαι, κύριε, μιά νεκρή που δεν τη θυμάται κανείς, που κανείς δεν τη σκόλλοιζεται ως την ήμέρα που θα πεθάνω πραγματικώς. Όταν πεθάνω, επί δύο—τρεις μέρες, όλες ή έφημερίδες θα μιλήσουν για την Ιουλία Ρομαίν. θ' αναφέρουν ανέκδοτα, λεπτομέρειες της ζωής της, αναμνήσεις διάφορες, θα της πλέξουν έρωσια, θα της γράψουν βίονες και διηγήματα. Και ύστερα όλα θα τελειώσουν...

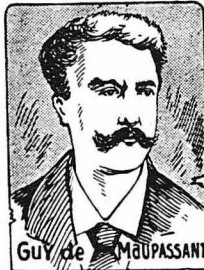
Μιά μελαγχολία αναπόσπαστη, βαθεία, άκατανήρητη, έσφιγγε την καρδιά μου. Η μελαγχολία που αναδίδον ή ζωές που έχουν τελειώσει ποιά και που επαυτάρανε άκόμα στη θήρηη κλήρων αναμνήσεων, όπως σταράεις κανείς σ' ένα βαθύ νερό όπου κίγεται...

Από τη θήη που έχαθημον, έβλεπα να περνούν κάτω στο δρόμο άμάξια λουσατά και γρηόρα, που πήγαναν απ' τη Νίκαια στο Μόντε Κάρλο, μεταφέροντας γυνάκες νέες, όμορφες, έντυπλες, έντυχημένες και άνδρες που χαιρογελούσαν εύχαριστήμονι.

— Τι όμορα που θα ήταν για σας ή ζωή! είπα στην κ. Ρομαίν.

— Όραία και γλυκεία, μού απάντησε, αφήροντας ένα βαθύ αναστεναγμό, και γι' αυτό πονώ τόσο πολύ που πέρασε.

Ήταν τρομερή συγκλημένη. Έξαφνα άρχισε να

Ο Γκυ ντε Μοπασσάν

κλαίη. 'Αν τὰ μάτια της έτρεχαν άδύρβα, δάκρυα άτελεισίας.
 Προσπάθησα νά την παρηγορήσω, έφερα την κονθέντα σέ άλλα θέματα, ξένα, άδιάφορα και ύστερα από λίγο σηκώθηκε νά φύγει.
 — Φεύγεις κούλας; μου έρώναξε.
 Καί καθώς της έλεγα, ότι σκοπεύω νά γεμισάσω από Μόντε Κάρο, μ' έρώτησε δειλά :

— Δέν θα ήθελατε νά γεμισάσετε μαζί μου; Θά μου έκαίνατε πολύ μεγάλη ευχαρίστηση.

Έδέχθηκα άμέσως. Έκείνη τότε χύτησε τό κουνούρι, ένθουσιασμένη. 'Υστερα, αφού έδοκε μερικάς οδηγίες στή μικρή ύπηρεσία, με συνόδευσε γιά νά έπισκεφθώ τό σπίτι της.

'Η τραπέζια κατέληγε σ' ένα είδος τζαματιής βεράντας, γεμάτης φρούτα, άπό όπου μπορούσε κανείς κ' έβλεπε την δένδροστοιχία μέ τις πορτοκαλιές πού θάναε ως την οίκα του βουνού. Ένα χαμηλό κάθισμα, τοποθετημένο κάτω από τά φρούτα, έδειχνε ότι ή γεγή ήθοποιός πήγαινε συχνά και καθότανε εκεί λέρα.

Τό βράδυ έπεφτε άπαλά. 'Ηταν έν άπό τά ήσημα και χλιαρά έ- κείνα βράδια που αναδίνονται στον άέρα όλα τ' άρώματα της γης. Σχεδόν δέν έφεγγε πιά όταν καθόναμε νά φύμε.

Τό γεύμα, πλούσιο και όρεκτικό, παρετάθη επί πολύ και στό διάστημα αυτό γίναμε μέ την κ. Ρομάν οι πιο καλοί φίλοι του κόσμου.

'Η γεγή ήθοποιός κατάλαβε πιά πόση άληθινή συμπάθεια αισθανόμουν γιά αυτήν. Είχε πεί δύο ποτήρια κρασί και είχε γίνει πιο διαγυτική, πιο ξερολογητική.

— Πάμε νά δούμε τό φεγγάρι, μου έλε. Έγώ τό λατρέω. Σαντόφνετε τις μεγαλύτερές μου χαρές. Μου φαίνεται, ότι σπόν χρυσό τον κύκλο έχει κλεισμένη όλη μου την παλιά ζωή. Μου φτάνει νά τό κιντάξω, γιά νά με πλημμυρίσουν άμέσως ή άναμνήσεις. Καί μάλιστα... κάποτε... τό βράδυ προσέφερο στόν έαυτό μου ένα όμορφο θέμα, ώ, άν ξέ- ρατε πόσο όμορφο!... Μά όχι... Θά γελοιάστε μαζί μου, άν σάς έλεγα περί τίνος πρόκειται. Δέν τοιούτο, άληθινή, δέν τοιούτο, όχι!...

— Γιά τό Θεό, της έια, πώς πιστεύετε σ' ένα τέτοιο πράγμα! Θά γελοιάσα μαζί σας;... Όχι, όχι, ποτέ... Μιλήστε μου έλεύθερα. Καί σάς ύπό- σχομα, σάς όρκίζομαι πώς θα σάς ά- κούσω μέ προσοχή.

— Έ, λοιπόν τότε, έλάτε!

Σηκώθηκε. Καί καθώς ο νεαρός ίση- γήτης τραβούσε από πίσω της τό κάθισμα της, τού φηθίρισε μερικά λόγια στό αήτι, πολύ σιγανά, πολύ γρήγορα.

Έκείνος της άποκρίθηκε :

— Μάλιστα, κυρία, άμέσως!

'Η κ. Ρομάν μ' έπιασε άπό τό μπρά- τσο καί με ώδήγησε στή βεράντα.

'Η δένδροστοιχία μέ τις πορτοκαλιές ήταν ύπηρεση. Τό φεγγάρι, γεμάτο, ό- λαφγνο, δλοστροφγγύλο, σχηματίσε στή μέση της δένδροστοιχίας έν στενό άσημένο μονοπάτι, μιά μακρά φωτεινή γραμμή.

'Η πορτοκαλιές ήσαν άνηθόμενες και τό δυνατό και γλυκό άρώμα τους γέμισε τη νύχτα, μεθούσε, έλύγωνε...

— Τι σκοπεύετε γιά μιά σπηνη έρωτος! φώναξα έξαφνα, δίχως νά τό θέλω.

— Δέν είνε έτσι; δέν είνε έτσι; μου έλε ή γεγή ήθοποιός, χαμο- γελώντας.

Καί έπρόσθεσε :

— Τώρα θα ίδήτε!...

Έρριξα τό βλέμμα μου στή δένδροστοιχία, σάν νά είχα προ- σθανθεί, ότι δάβλετα εκεί τό παρόξενό θέμα πού μου είχε άναγγείλει.

Έξαφνα είδα κάτι κ' έμεινα κατάπληκτος.

Έκεί κάτω, στην άρχη της δένδροστοιχίας, στό μονοπάτι τό άση- μένο από τό φεγγάρι, μιά νέα φάνηκε, ντυμένη παλαιά. Προχώρησε λίγο κ' έξαφνα προέβλε μερώς της ένας νέος. Φιλήθηκαν κ' έπειτα άγκαλιάστησαν κ' άρχισαν νά πορνοούν άργά-άργά μέ μικρά βή- ματα, διασχίζοντας τά φρούτινά μέρη της δένδροστοιχίας και ξαναχο- νόμενοι στό σκοτάδι.

'Ο νέος φορούσε ένα φόρεμα παλαικό από άσπρο σατέν και κα- πέλλο μέ φτερό στρουθοκαμήλου. Έκείνη πάλι φορούσε μιά πλατειά φουσκωτή φούστα κ' ένά μικρό κατελλάκι, παλιάς έντελώς μόδας...

'Όταν έφτασαν σέ άπόσταση έκατό βη- μάτων από μας, στα- μάτησαν και, όρθιοι, στή μέση της δένδρο- στοιχίας, κάτω άπό

ΑΠΟ ΤΟ 21

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

'Η άδυσροτομία του 'Ανδρούτσου. Τι είπε στόν 'Υψηλάντη. Τό λελέκι του 'Ομέρ Μπέη. Κατά πού πέταξε. α'Απάνω τους, παιδιά!... 'Η άτρόμητη Μεσολογγίτισσα. 'Ο καμρός της γιά τή βαρέλα.

'Όταν ο Δημήτριος 'Υψηλάντης έπήγε γιά πρώτη φορά στήν 'Α- νατολική 'Ελλάδα, κατά τό 1822, μεταξύ τών άλλων συνήτησε και τόν 'Οδυσσέα 'Ανδρούτσο και σέ μιά όμιλία μαζί του του έλε :

— Κατετάν 'Οδυσσέα, είσαι ένα όπό τά πιο καλά παλληγάκια μας και όταν τό έθνος μας έλευθερωθή, σου ύπόσχομαι νά σέ κάνω στρα- τήγ.

— Έδώ, πράγματα, δέν έμαζευτήκαμε νά μοιράσομε γαλόδια, τού απάντησε πειραγμένος ο 'Οδυσσέας. 'Όταν έμείς ο κατεταναίο έ- σαγαφτάσομε τό ρομείο, σου δίνω κ' έγώ τό λογο μου νά σέ πάρο ύπασπιστή μου!...

Κατά τά πρώτα χρόνια της 'Ετα- ναστάσεως, ο περιφημος όπλαρχηγός Κριεζώτης συνεπλάηη στήν Έββοια μέ τους Τούρκους της Καρύστου, οι άπό- οι είχαν επί κεφαλής των τών τριερό 'Ομέρ Μπέη.

'Ο Μπέης αυτός, έξαιρετικά προ- ηλιτικός, είχε στό στρατό του και μιά μάγισσα, ή όποία κρατούσε έναν πε- λαργό (λελέκι), μέ τό σκοπό νά τον άπολύση κατά την άρχη της μάχης, γιά νά φανή από πριν πού θάταν ή έκβασια αυτής. Τό πούλι όμως, μόλις έπεσαν ή πρώτες ντουφεκές κ' έμεινε έλεύθερο, πέταξε πρós τό μέρος της Καρύστου, πράγμα όσοισινο γιά τους Τούρκους. Μόλις λοιπόν ο Κριεζώτης είδε αυτό τό σημάδι, γύρισε πρós τους συντρόφους του και τούς φώναξε :

— 'Απάνω τους, παιδιά! Μή φοβά- στε! Σήμερα ή νύχτα είνε δική μας! Τό είνε και τό λελέκι!...

Κατά την πολιορκία του Μεσολογγ- γίου, ένθό μία γυναίκα από τις πολιορ- κούμενες, έγύρισε στό σπίτι της, φορ- τονμένη μέ μιά βαρέλα μέ νερό, έξα- φνα μιά έχθρική σφαίρα χτύπησε τη βαρέλα, την έφοριξε κάτω και την έ- κανε χίλια κομμάτια.

Τότε ή άτρόμητη Μεσολογγίτισσα, χωρίς νά χάσει καθόλου την ψυχραιμία της, στάφθηκε πρós τό μέρος τών έχ- θρών, άπό όπου έρχονταν κ' άλλες σφαίρες και φώναξε :

— 'Ανάθεμά σας, παληόσκυλλά! Μιά είχα, μού την κομματιάσαν κ' αυτή; Και τώρα μέ τι θα παίνω νερό;...

Τ' άσημένο φεγγάρι, φιλήθηκαν πάλι παθητικά στό στόμα.

'Η κ. Ρομάν έστειλε πλάι μου σ' όλο αυτό τό διάστημα σιωπηλή. Κατάλαβα πώς έκλαγε...

Έξαφνα, καθώς κινάταε προσεκτικώτερα, άνεργώρισα τά πρόσω- πα ποδάριζαν την έρωτική αή σκηνη. 'Ησαν οι δύο ύπηρετές της κ. Ρομάν.

Τότε μιά τρελλή εδωθμία μ' έπιασε νά γελάσω. Μά κρατήθηκα. Δέν γέλασα. Κρατήθηκα από όικτο πρós την γεγή ήθοποιό.

Έντομιαξού τό ζεύγος τών παλαικών έρωτών ξαναποχώρησε πρós τό βάθος της δένδροστοιχίας, άπομακρύνθηκε και χάθηκε, έ- σθισε, όπως σβύνει ένα όνειρο...

'Η άδεια δένδροστοιχία φανότανε τώρα πιο θλιβερή, πολύ θλι- βερή!...

Σέ λίγο έφγα κ' έγώ, έφγα γιά νά μη τούς ξαναδώ, γιαι κα- τάλαβα ότι τό θέμα αυτό θα βαστούσε πολύ. 'Ηταν τό θέμα πού ξεντιούσε όλο τό παρελθόν, όλο τό έρωτικό παρελθόν, τό τόσο γοητευ- τικό, της κ. 'Ιουλιέ κ. Ρομάν. Έβασε τρós ύπηρετές νά παύουν τή σπηνη αυτή γιά νά θυμάται τά νειάτα της, τούς έρωτάς της, γιά νά χτυπά ή γερασμένη της καρδιά, γιά νά νιώθει τη γλάνια μιας ζωής πούφνεγε πειιά γιά πάντα, πούσθισε, πού πέθανε!...

Στό μονοπάτι, τό άσημένο από τό φεγγάρι, μιά νέα φάνηκε ντυμένη παλαιά.

